

Espinós

ELS PEIXOS

Al planeta hi ha més de 28.000 espècies de peixos, de les quals unes 15.000 viuen en aigües continentals.

ELS PEIXOS DE LES AIGÜES CONTINENTALS

Les aigües continentals (rius, aiguamolls, llacs i embassaments), de gran importància ambiental, representen només un 2'5% de l'aigua total del planeta.

A Catalunya s'han descrit unes 29 espècies de peixos autòctons que desenvolupen totalment o parcialment el seu cicle biològic en aigües dolces, 8 de les quals les trobem a les conques del Besòs i de la Tordera.

Els moviments migratoris dels peixos

Els peixos realitzen moviments migratoris que, en gran mesura, es troben condicionats per la connectivitat dins dels sistemes fluvials.

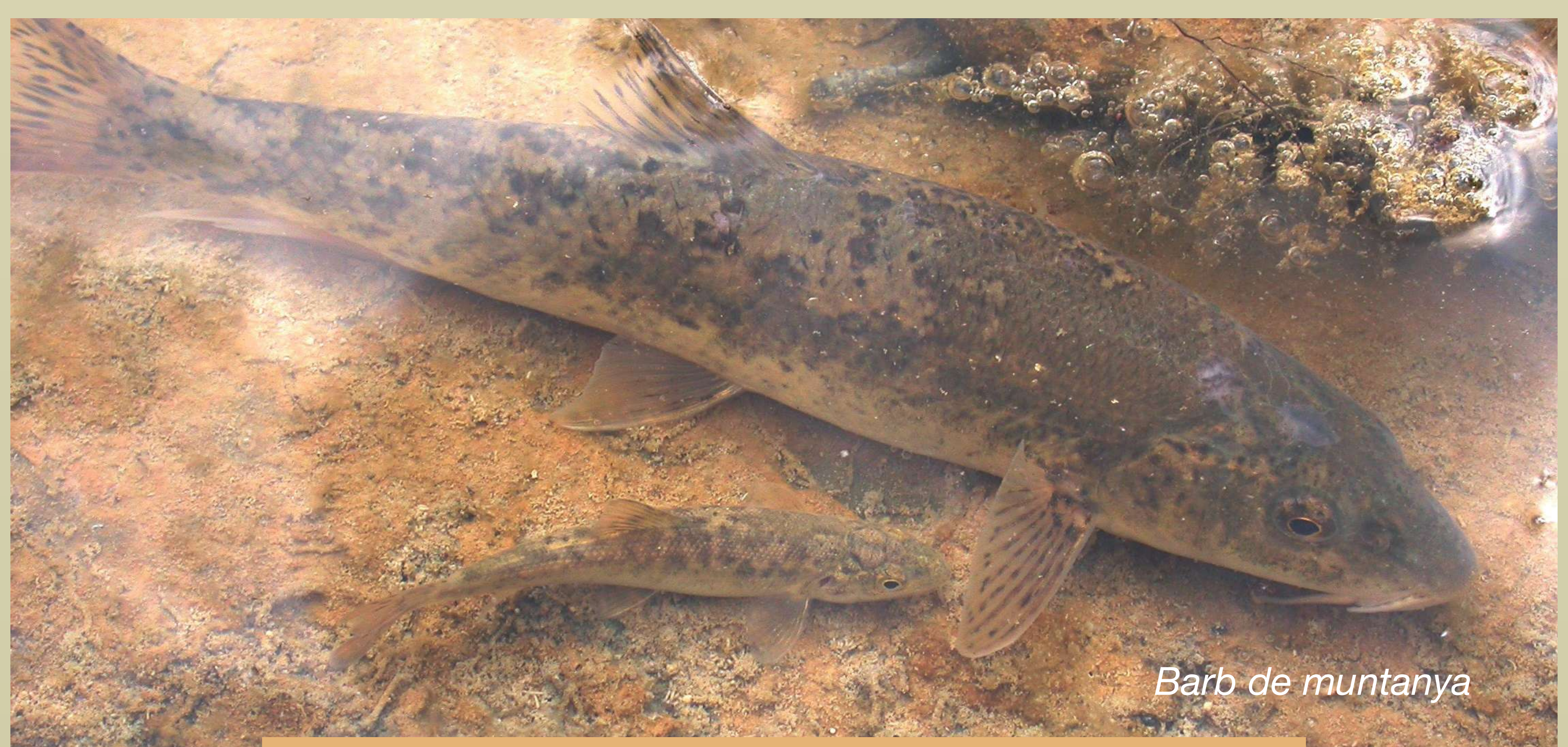

Anguila

DIÀDROMS

Peixos migratoris entre els sistemes marins i aigües continentals.

L'anguila és l'única espècie present a les nostres conques que realitza una gran migració de milers de quilòmetres.

Barb de muntanya

POTAMÒDROMS

Peixos que migren dins dels rius.

És el cas del barb de muntanya o la bagra, que realitzen desplaçaments curts, bàsicament per reproduir-se.

Fotografies cedides per Marc Ordeix i Núria Sellarès (CERM-UVic-UCC) i Zoo de Barcelona.

ELS PEIXOS

LA DIVERSITAT DE PEIXOS A LES CONQUES DEL BESÒS I DE LA TORDERA

L'entorn fluvial, com la qualitat de l'aigua i de l'hàbitat, la variació del cabal o el grau de connectivitat de la conca, determinen la presència i diversitat de peixos.

ESPÈCIES AUTÒCTONES

Les espècies més característiques de la conca del Besòs són el barb de muntanya i la bagra, acompanyades pel llopet de riu, una espècie que ha estat translocada des de l'Ebre i que, paradoxalment, es troba amenaçada a la resta de la península. A la Tordera són abundants el barb de muntanya i, en menor mesura, la bagra i l'anguila.

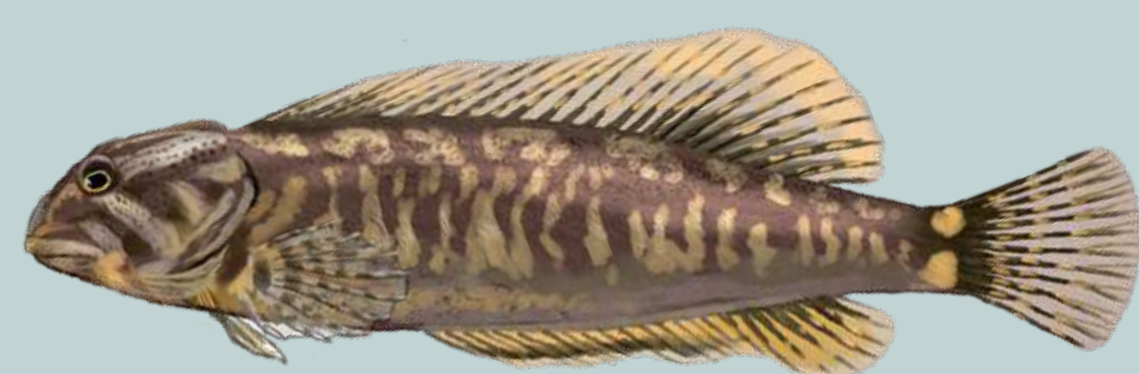
Anguila
(*Anguilla anguilla*)

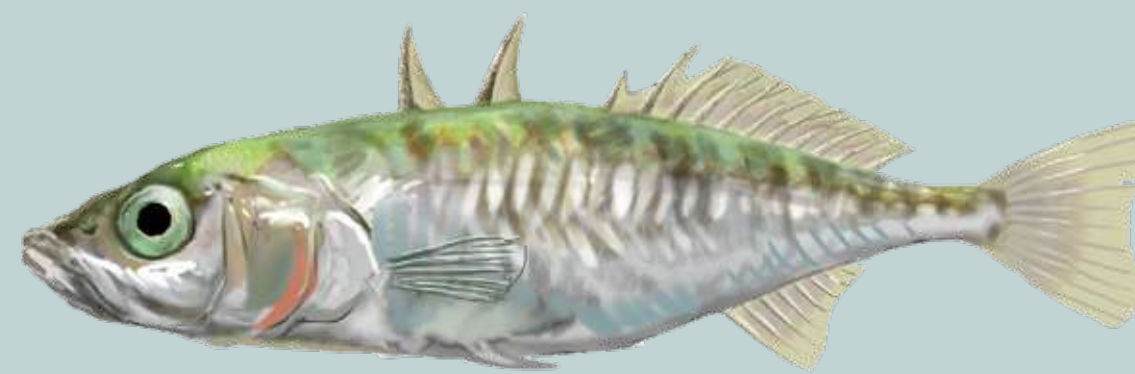
Bagra
(*Squalius laietanus*)

Barb de muntanya
(*Barbus meridionalis*)

Bavosa de riu
(*Salaria fluviatilis*)

Espinós
(*Gasterosteus aculeatus*)

Llissa llobarrera
(*Mugil cephalus*)
i altres mugílids com *Chelon ramada*

Llobarro
(*Dicentrarchus labrax*)

ESPÈCIES INTRODUÏDES

Barb de l'Ebre
(*Luciobarbus graellsii*)

Barb roig
(*Phoxinus sp. i Phoxinus septimaniae*)*

Carpa
(*Cyprinus carpio*)

Carpí vermell o daurat
(*Carassius auratus*)

Gambúsia
(*Gambusia holbrooki*)

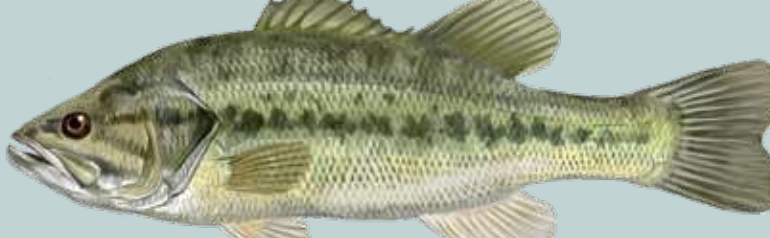
Gardí
(*Scardinius erythrophthalmus*)

Llopet de riu
(*Cobitis paludica*. Translocat des d'altres conques de la península)

Peix sol
(*Lepomis gibbosus*)

Perca americana
(*Micropterus salmoides*)

Pseudorasbora
(*Pseudorasbora parva*)

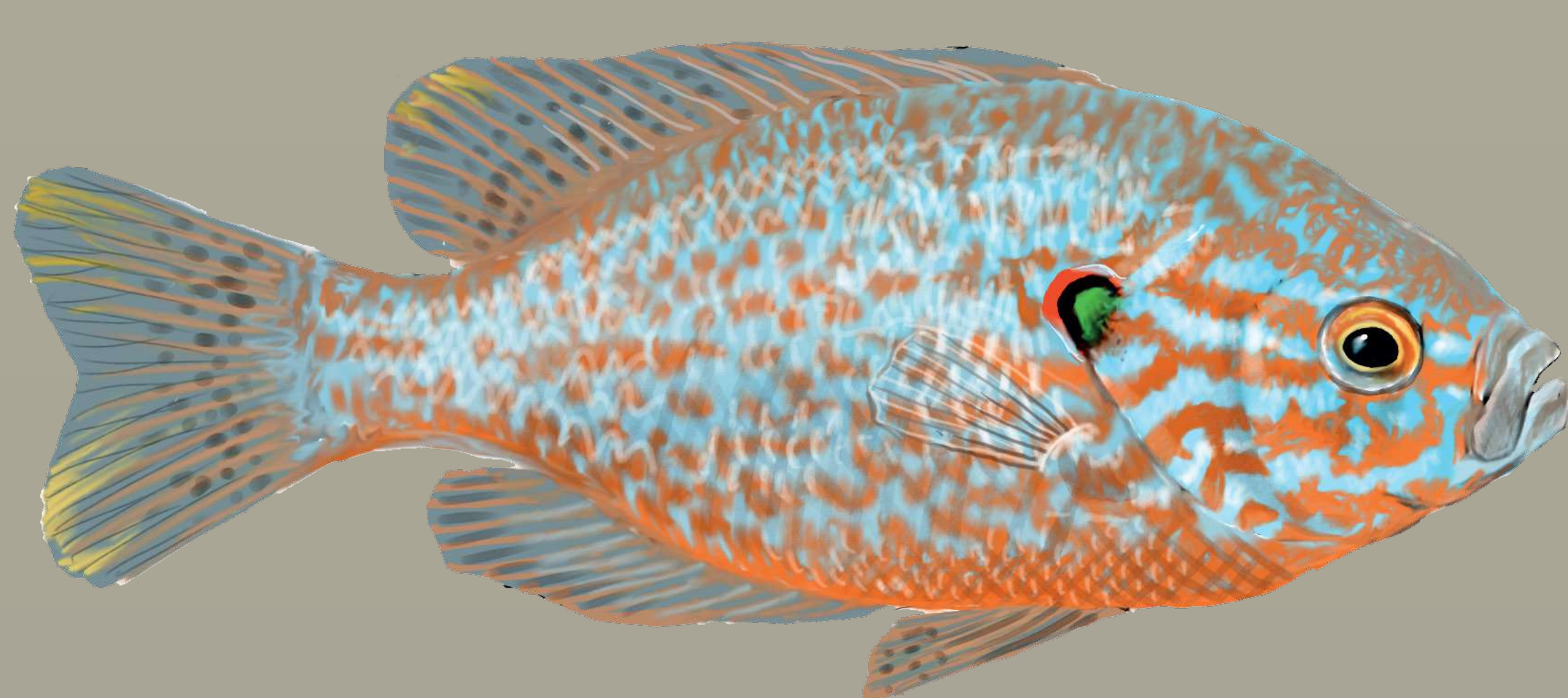
Truita
(*Salmo trutta*)

Truita irisada
(*Oncorhynchus mykiss*)

UN DELS FACTORS MÉS RELLEVANTS QUE POSA EN RISC LA CONSERVACIÓ DE LES POBLACIONS DE PEIXOS AUTÒCTONS ÉS LA INTRODUCCIÓ D'ESPÈCIES EXÒTIQUES INVASORES.

A les conques del Besòs i de la Tordera s'han establert fins a 14 d'aquestes espècies, sovint provinents d'alliberaments que són il·legals i comporten conseqüències negatives per al sistema aquàtic. A la conca del Besòs, especialment als cursos baixos, destaquen la carpa, el barb roig i la gambúsia. Aquestes dues últimes espècies també són les més abundants al curs mitjà i baix de la Tordera, juntament amb la truita comuna de variant atlàntica, dominant a les capçaleres.

Alliberar una espècie exòtica als nostres rius o basses comporta efectes negatius al medi natural.

Il·lustracions de Toni Llobet.

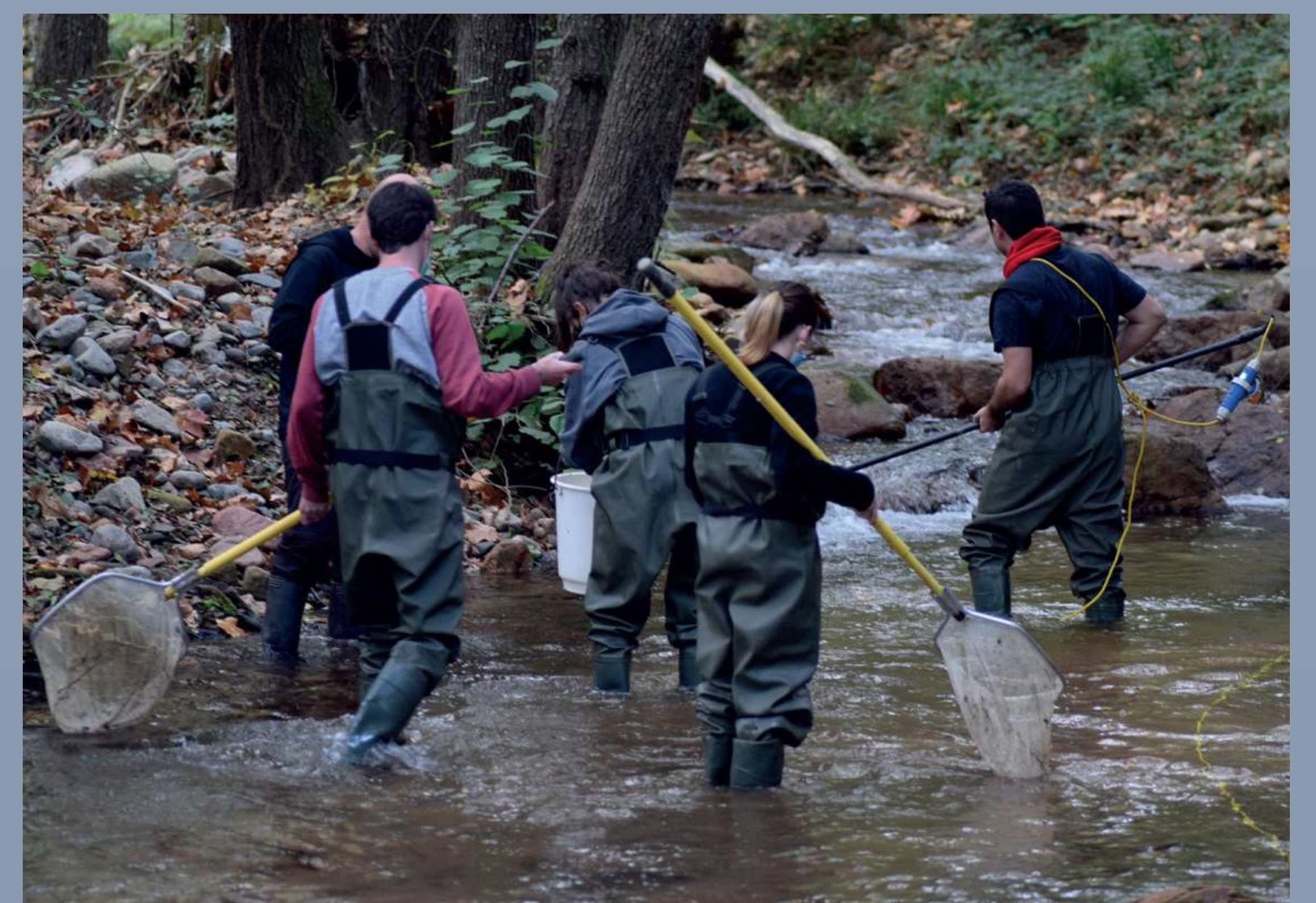
ELS PEIXOS

L'ESTUDI DELS PEIXOS COM A BIOINDICADORS

Els peixos són molt bons bioindicadors de l'estat de qualitat dels sistemes fluvials i aporten informació, per exemple, sobre perturbacions que es van produir fa temps o lluny d'on es troben actualment.

PESCA ELÈCTRICA

La pesca elèctrica és un mètode de mostreig científic no perjudicial que permet als investigadors estudiar les poblacions de peixos per caracteritzar l'estat de qualitat d'un tram de riu.

L'anguila: un exemple d'espècie indicadora

(*Anguilla anguilla*)

Espècie migradora amb un cicle de vida complex: s'inicia amb la seva eclosió al mar dels Sargassos, des d'on comença un llarg viatge a través de l'oceà Atlàntic, que pot durar entre 3 i 7 anys ...

... fins que arriba a les costes europees i nord-africanes, romanent en zones d'estuaris o remuntant els rius. Al cap d'uns anys, els individus madurs emigraran cap al lloc d'origen per reproduir-se i completar el cicle vital.

A la conca del Besòs, l'anguila és present únicament als cursos baixos d'alguns rius, fet que ens indica la fragmentació de la conca; i a la conca de la Tordera atansa cursos alts i rieres tributàries, tot i que està subjecta a l'existència d'un cabal mínim i continu.

CR

L'anguila es considera actualment en perill crític d'extinció.

Fotografies cedides per Sònia Sánchez-Mateo (Fundació RIVUS) i Marc Ordeix (CERM-UVic-UCC).

ELS PEIXOS

LA CONSERVACIÓ DE LES COMUNITATS DE PEIXOS

Els rius estan sotmesos a nombroses pressions amb especial incidència sobre les poblacions de peixos.

PRINCIPALS FACTORS D'AMENAÇA

Les barreres artificials dels rius

(embassaments, rescloses, guals, etc.)

La reducció del cabal i l'alteració hidrològica

La contaminació

Les espècies invasores

El canvi climàtic

La reducció d'aquestes pertorbacions, a més de la millora de la qualitat de l'aigua i dels hàbitats, permetria assegurar la conservació òptima de les poblacions de peixos.

Fragmentació de l'hàbitat fluvial

Les barreres artificials dificulten o impedeixen la remuntada dels peixos aigües amunt. Augmentar la permeabilitat de les barreres existents o bé eliminar-les per mitjà de projectes de restauració fluvial suposa una millora per a les poblacions de totes les espècies de peixos, i especialment per a l'anguila.

Les rescloses suposen barreres per a la connectivitat de les poblacions de peixos

Exemple de restauració mitjançant una rampa de peixos per a la millora de la connectivitat fluvial.

L'alteració hidrològica

El canvi climàtic és un dels factors clau en l'alteració hidrològica dels rius mediterranis, juntament amb les extraccions i les derivacions de l'aigua. Com a resultat, alguns trams de riu esdevenen temporals, amb períodes de sequera que tenen un impacte acumulatiu sobre les poblacions de peixos.

El compliment del règim de cabals ecològics podria revertir aquesta situació.

Fotografies cedides per Naturalea, Sònia Sánchez-Mateo (Fundació RIVUS), Arnau Tolrà (Observatori RIVUS) i Manel Isnard (Consorci Besòs Tordera).

ELS PEIXOS